

Percepcija građana o statusu učitelja u društvu

Turk, Ena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:377218>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

Ena Turk

PERCEPCIJA GRAĐANA O STATUSU UČITELJA

U DRUŠTVU

Diplomski rad

Čakovec, srpanj, 2021.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

Ena Turk

**PERCEPCIJA GRAĐANA O STATUSU UČITELJA U
DRUŠTVU**

Diplomski rad

Mentor rada:

doc. dr. sc. Goran Lapat

Čakovec, srpanj, 2021.

Sadržaj

SAŽETAK	5
SUMMARY	6
1. UVOD	1
2. UČITELJSKA PROFESIJA	2
3. DRUŠTVENI STATUS	4
3.1. Položaj učitelja u društvu.....	4
3.2. Izvori zadovoljstva učitelja	6
3.3. Izvori nezadovoljstva učitelja.....	6
3.4. Problemi učiteljske profesije s obzirom na druge profesije	7
4. UČITELJI I NJIHOVO ZADOVOLJSTVO STATUSOM	8
4.1. Istraživanja u Hrvatskoj	8
4.2. Primjer usporednog istraživanja u Hrvatskoj i inozemstvu	9
5. METODOLOGIJA	10
5.1. Cilj istraživanja.....	10
5.2. Problemi i hipoteze	10
5.3. Uzorak	11
5.4. Instrument istraživanja.....	14
5.5. Postupak istraživanja	17
5.6. Obrada podataka	17
6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	18
7. RASPRAVA	22
8. ZAKLJUČAK	24
9. LITERATURA	26
10. PRILOZI	28
<i>Kratka biografska bilješka</i>	29
<i>Izjava o samostalnoj izradi rada</i>	30

Sadržaj slika

Slika 1. Spol ispitanika	11
Slika 2. Mjesto stanovanja ispitanika.....	11
Slika 3. Radni staž ispitanika	12
Slika 4. Stručna sprema ispitanika	12
Slika 5. Polazak djece u školu.....	13

Sadržaj tablica

Tablica 1. Frekvencija odgovora za pojedinačnu tvrdnju.....	15
Tablica 2. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu.....	16
Tablica 3. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja.....	16
Tablica 4. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja	18
Tablica 5. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na stručnu spremu.....	18
Tablica 6. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na godine radnog staža	19
Tablica 7. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu	19
Tablica 8. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu.....	20
Tablica 9. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na godine radnog staža	21
Tablica 10. Povezanost godina radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu	21

SAŽETAK

Učiteljska profesija kroz povijest se pokazala kao vrlo važna za razvoj društva, a u razdoblju u zadnjih nekoliko desetaka godina dolazi do izražaja važnost stjecanja kompetencija kojima učitelji moraju ovladati kako bi iste mogli prenijeti na djecu koju poučavaju. U teorijskom dijelu rada definira se učiteljska profesija. Nadalje, definira se pojam društveni status te se zatim obraća pažnja na položaj učitelja u društvu. U ovom radu napravljeno je istraživanje u kojem se ispitivala percepcija građana o statusu učitelja u društvu i što oni misle o važnosti obrazovanja. Također, ispitivalo se postoje li i statistički značajne razlike navedenog s obzirom na sociodemografska obilježja, mjesta stanovanja, stručne spreme, godine radnog staža te s obzirom na podatak polaze li djeca ispitanika školu ili ne. Isto tako, ispitivalo se postoji li statistički značajna povezanost između godina radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu.

U uvodnom dijelu u kojem se definira učiteljska profesija navode se izvori zadovoljstva kod učitelja, kao i izvori nezadovoljstva. Obraća se pozornost na probleme učiteljske profesije u odnosu na druge profesije. Na kraju teorijskog dijela rada, spomenuta su mišljenja učitelja, odnosno dosadašnja istraživanja o zadovoljstvu njihovim statusom. U istraživanju se pokazalo kako ne postoji statistički značajna razlika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja, stručnu spremu i godine radnog staža ispitanika. Također, istraživanje je pokazalo da ispitanici čija djeca polaze školu imaju bolje mišljenje o statusu učitelja u društvu u odnosu na ispitanike koji nemaju djecu ili njihova djeca ne polaze školu. Nadalje u istraživanju se pokazalo da ne postoji statistički značajna razlika o mišljenjima ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu i godine radnog staža ispitanika.

Ključne riječi: učiteljska profesija, društveni status učitelja, važnost obrazovanja

SUMMARY

Citizens' perception of the status of teachers in society

The teaching profession has historically proved to be very important for the development of society. The importance of acquiring competencies that teachers must master in order to be able to pass them on to the children they teach has come to the fore in the last few decades. The theoretical part of this paper defines the teaching profession. Furthermore, the term *social status* is defined and then the position of teachers in society is outlined. Research was conducted in this paper, in which the perception of citizens about the status of teachers in society, and what they think about the importance of education was examined. Also, it was examined whether there are statistically significant differences with regard to socio-demographic characteristics, place of residence, education, years of service and with regard to the data whether the respondents' children attend school or not. Furthermore, it was examined whether there is a statistically significant correlation between years of service and respondents' opinions on the status of teachers in society.

The introduction defines the teaching profession, lists the sources of satisfaction as well as the sources of dissatisfaction among teachers. The problems of the teaching profession in relation to other professions are highlighted. At the end of the theoretical part of the paper, the opinions of teachers are mentioned, i.e., previous research on satisfaction with their status. The research has shown that there is no statistically significant difference in the status of teachers in society with regard to place of residence, education and years of service of respondents. Also, research has shown that respondents whose children attend school have a better opinion of the status of teachers in society compared to respondents who do not have children, or their children do not attend school. Furthermore, the research has shown that there is no statistically significant difference in the opinions of respondents on the importance of education with regard to education and years of work experience of respondents.

Key words: teaching profession, social status of teachers, importance of education

1. UVOD

Učiteljska profesija kroz povijest se pokazala kao vrlo važna za razvoj društva, a u razdoblju u zadnjih nekoliko desetaka godina dolazi do izražaja važnost stjecanja kompetencija kojima učitelji moraju ovladati kako bi iste mogli prenijeti na djecu koju poučavaju. Prema Jukić i Reić-Ercegovac (2008) zanimanje učitelja promijenilo se tijekom posljednjih nekoliko desetljeća, a najviše s obzirom na kompetencije koje učitelji moraju steći i vještine koje trebaju razviti kako bi mogli iste poticati kod djece koju poučavaju. U Preporuci o statusu učitelja (1966) dana je definicija izraza „status“ koji se rabi za učitelje. *„Izraz “status” kako se rabi za učitelje, znači i položaj ili priznanje koje im se daje, a što se očituje u razini uvažavanja važnosti njihove uloge i njihove sposobnosti da se nose s tom ulogom, kao i u radnim uvjetima, naknadi i drugim materijalnim dobitcima koji im se dodjeljuju kao grupi glede drugih struka.“*

Učiteljsko zanimanje je od poluprofesije postala etablirana profesija, no u hrvatskom društvu i dalje postoje predrasude prema zanimanju učitelja o čemu u svojem radu pišu Bjelajac i Reić (2006) te donose zaključak kako je ugled učitelja neproporcionalan značaju i odgovornosti koju sa sobom nose. Učiteljska profesija se opisuje kao zahtjevna, stresna i materijalno podcijenjena. To ne odgovara stvarnoj odgovornosti koju učiteljska profesija ima u odgoju i obrazovanju djece. U strukturi ukupnih sredstava u obrazovanju više od dvije trećine sredstava troši se na plaće učitelja. U Republici Hrvatskoj, Vrgoč (2012), opisuje kako je materijalni položaj djelatnika u obrazovanju nepovoljan već niz godina. Time standard djelatnika u obrazovanju zaostaje u odnosu na standard radnika u drugim područjima društvenog rada. To se najviše očituje kod plaća učitelja koje godinama zaostaju za plaćama djelatnika istih kvalifikacija u drugim djelatnostima. Nadalje, Vrgoč (2012) navodi da u Hrvatskoj brojne učiteljske udruge sudjeluju u unapređivanju odgoja i obrazovanja. Cilj im je promovirati vrijednosti odgoja, obrazovanja i znanosti te isto tako zalagati se za stručno i profesionalno osposobljavanje učitelja i stručnu suradnju s institucijama obrazovanja i znanosti.

2. UČITELJSKA PROFESIJA

Vrgoč (2012) objašnjava da se za osobe koje se bave odgojem i obrazovanjem koriste različiti termini. Važno je točno odrediti što je učiteljska profesija. Za profesiju učitelja neophodno je visoko obrazovanje što podrazumijeva određene institucije za profesionalno obrazovanje učitelja, organizacije u kojima se učitelji zapošljavaju te organizirane profesionalne udruge (učiteljske udruge). Koristi se zajednički stručni naziv – učitelji za sve stručne profile djelatnika koji ostvaruju odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi. Srodna učiteljska zanimanja u odgoju i obrazovanju povezivanjem su stvorila odgojno – obrazovnu strukturu koja se također naziva i prosvjetna i pedagoška struka.

Lučić (2007) navodi da Pedagoška enciklopedija daje definiciju profesije kao trajno bavljenje zanimanjem te da ona podrazumijeva samostalnost, autoritet, uslužnu orijentiranost, težnju za savršenstvom i profesionalnim udruživanjem. Nadalje, Lučić (2007) tvrdi kako riječ profesija, u razgovornom jeziku, najčešće podrazumijeva zanimanje, odnosno profesionalno bavljenje određenim poslom s ciljem osiguranja sredstava za život.

Strugar (2014) u svojoj knjizi *Učitelj između stvarnosti i nade* prema različitim definicijama učitelja daje zaključak kako je učitelj svaka osoba koja ima stručnu spremu da može poučavati, kojoj su prosvjetne vlasti priznale kvalifikacije za obrazovanje djece, mladih i odraslih te osoba koja poznaje pedagogiju, didaktiku i metodiku te je voditelj odgojno obrazovnog procesa.

Rosić (2011) navodi kako pedagojska znanost u učitelju vidi sintezu učitelja i odgajatelja koji su u stvaralačkoj komunikaciji, povezanosti različitih kompetencija (stručnih, vrijednosnih, etičkih, didaktičkih i sl.) te s učenicima ostvaruje, organizira i vodi odgojno-obrazovni proces emancipacije učenika prema njegovima potrebama, mogućnostima i sposobnostima.

Vrgoč (2012) tvrdi kako su osobito važni programski sadržaji u stručnom obrazovanju učitelja, a koji uključuju filozofsko, sociološko, pedagoško, psihološko, defektološko, jezično i literarno (hrvatski jezik i strani jezik), metodičko i metodologijsko obrazovanje i školsku praksu. U Republici Hrvatskoj propisana je obveza stručnog usavršavanja učitelja. Učitelji su dužni sustavno se usavršavati. Postoje individualno (vlastito samoobrazovanje) i skupno stručno usavršavanje (u školi i izvan škole). Stručno usavršavanje u školi može se provoditi u okviru stručnih tijela dok se izvan škole ostvaruju na raznim stručnim skupovima (seminari,

tečajevi, predavanja, studijska putovanja i sl.). Odgojno – obrazovni djelatnik škole kao i sama škola kao ustanova imaju svoj plan i program stručnog usavršavanja.

Cindrić u svojoj knjizi *Profesija učitelj u svijetu i Hrvatskoj* navodi kako postoje četiri tipa učiteljskog angažmana. To su:

1. Shvaćanje škole kao socijalne jedinice u kojoj se razvija potreba za zajedništvom i osobnom skrbi među odraslima unutar škole te promicanje povezivanja privatnog života sa školskim.
2. Učiteljima treba biti pružena mogućnost da sudjeluju u donošenju odluka iz školskog života i u razvoju instrumentarija za dobivanje povratnih informacija o profesionalnim učiteljevim učincima.
3. Učitelj treba učenike shvaćati kao cjelovite osobe, a ne kao „prazne posude koje valja napuniti“. Učeniku treba omogućiti da spozna svoje mogućnosti i želju za osobnim razvojem.
4. Učitelji moraju biti inovativni, unositi nove ideje u učionice (Cindrić, 1995, str. 123).

3. DRUŠTVENI STATUS

Prema Haralambos (1994) društveni status, kao utvrđeni položaj u društvu, popraćen je određenim ulogama, odnosno nizom normi koje određuju ponašanja koja se očekuju od pripadnika određenog statusa. Monteiro (2015 str. 56) tvrdi sljedeće: „*Profesionalni status i društveni status dva su lica istog novčića: prvi se odnosi na sadržaj identiteta i autonomiju profesije, dok drugi označava položaj profesije unutar hijerarhije profesionalnog ugleda u društvu kao rezultat ponuđene vrijednosti usluge i profesionalnog statusa.*“ Isto tako Monteiro (2015) ističe kako se najviša razina profesionalnosti odnosi na profesije koje imaju najveću društvenu važnost, odgovornost i prepoznatljivost, odgovaraju idealnom tipu profesionalnog modela te su im neka od obilježja sljedeća: pružaju usluge koje su osnovne za život, sigurnost i dobrobit pojedinca i društva, sadržavaju određene vještine *znati kako (know-how)*, s vrlo specijaliziranom i sustavnom bazom znanja i slično.

Šteh, Kalin i Čepić (2017) u knjizi *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* navode kako Hoyle (2001) donosi trokomponentnu definiciju prema kojoj su ugled, status i poštovanje struke tri različita aspekta koje razlikuje stupanj informiranosti o grupi definiranoj statusom. Smatra kako „ugled“ upućuje na status, koji je definiran javnim mnijenjem (javna percepcija relativnog položaja struke u hijerarhiji struka). Šteh, Kalin i Čepić (2017, str. 46) navode da je „Status“ definiran obrazovnim i usporedivim strukama (kategorija u koju obrazovane grupe svrstavaju određenu struku, a odnose se npr. na državne službenike, političare, sociologe, obrazovne stručnjake) i „poštovanje“ onih koji mogu promatrati kvalitete koje individualci iskazuju u svojem radu.

3.1. Položaj učitelja u društvu

Kadum, Vidović i Vranković (2007) navode kako je u Hrvatskoj očito nezadovoljstvo učitelja svojim društvenim ugledom i statusom, dok Radeka (2007) smatra postojeći status učiteljske profesije pogubnim za suvremenu školu i društvo u cjelini. Vrgoč (2012) navodi kako je Preporuka o statusu učitelja u društvu usvojena je 5. listopada 1966. godine u Parizu kao prijedlog Generalne konferencije UNESCO – a. Preporuka je i danas vrlo aktualna jer između ostalog ističe da je obrazovanje od velike važnosti za društveni interes. Učitelji bi trebali težiti najvišem mogućem standardu u svojem profesionalnom radu jer položaj učitelja ovisi i o njima samima. Nadalje, učiteljske plaće bi trebale odražavati važnost učiteljske profesije u društvu te uzeti u obzir činjenicu da učiteljska profesija zahtjeva visoku stručnost, iskustvo i povećanu odgovornost. Za ostvarivanje mnogih načela iz Preporuke, primjerice o

pripremanju za odgojno-obrazovni rad, zapošljavanje, pravima učitelja i sl. zalažu se učitelji diljem svijeta. Mihaliček (2011) smatra kako je učiteljeva uloga u društvenom okruženju neophodna. Učitelj sam stvara svoj ugled i položaj u društvu te zato on mora neprestano nadopunjavati svoje osjećaje, misli i djela, odnosno on se mora sam nanovo stvarati. Potrebno je učitelja osposobiti i stimulirati na adekvatnoj razini kako bi mogao udovoljiti različitim složenim zadacima u različitim sredinama. Vrgoč (2012) tvrdi da je velika odgovornost u vođenju obrazovne politike te je potrebno omogućiti veće ulaganje u materijalne uvjete i društveni status učitelja. Učitelji su najodgovorniji pojedinci u društvu jer znanje koje učenici steknu pod vodstvom učitelja vodi ih kroz cijeli život. Prema Vrgoč (2012) intelektualni rad koji se ulaže u kvalitetan rad učitelja i plaća u velikom su nesrazmjeru. Učiteljev je posao manje cijenjen i plaćen od drugih poslova. Ako ne postoji potpora društva, teže je obavljati posao. Potrebno je omogućiti veće ulaganje u materijalne uvjete i društveni status učitelja. Monteiro (2015, str. 63-66) prikazuje glavne značajke sveukupnog statusa učiteljske profesije u četiri skupine. To su:

1) *Profesionalni i društveni status nisu jako prestižni*, ova skupina značajki odnose se na nezahitjavnost kriterija za selekciju, obrazovanje i evaluaciju, niske plaće u usporedbi s plaćama drugih struka slične akademske pozadine, ograničenost učiteljske autonomije, odsutnost kontrole glavnih čimbenika vlastitog uspjeha, česte redukcijske, nepravedne i nemotivirajuće procjene i drugo,

2) *Nedostatni ili smanjeni radni uvjeti*, neki od značajka koje uključuju su: često nedostojna i neugodna radna mjesta, kontinuirano povećavanje i proširivanje programa, nedostatak sredstava,

3) *Ostali aspekti umanjivanja značaja učiteljske profesije u javnosti* među kojima se ističe kako je učiteljska profesija najviše izložena javnom mišljenju te je time ova profesija stavljena u poziciju veće izloženosti kritikama u slučaju neuspjeha,

4) *Ostali čimbenici*, pod kojim se smatra o čimbenicima povezanim s nezadovoljstvom školom od strane učenika, reformama školstva, agresivnošću učenika, a ponekad i roditelja, razumijevanje učiteljske profesije kao profesije drugog reda zbog nedostatka jake „svjesnosti klasa“ i mogućnosti ostvarivanja rada na pola radnog vremena te gubitak tradicionalnoga izravnog monopola kao izvora znanja.

Prema OECD – ovu izvješću (2005, str.18) razlog zbog kojeg u raznim zemljama nedostaje učitelja je taj što učiteljska profesija nije ugledna, privlačna i kompetitivna.

3.2. Izvori zadovoljstva učitelja

Wrzesniewski, McCauley, Rozin i Schwartz (1997) prema Mihaliček (2011) raspravljaju o shvaćanjima rada. Diješe ga na tri razine: kao posao (zarada), karijera (status, napredovanje) ili kao životni poziv. Stajalište u kojem je *Posao samo posao* radno zadovoljstvo se povezuje s količinom zarađenog novca. U shvaćanju *Posao kao karijera* radno zadovoljstvo primarno dolazi iz kontinuiranog napretka. Stajalište u kojem je *Posao kao poziv*, zadovoljstvo dolazi iz samog posla, dakle osoba se osjeća pozvana obavljati određeni posao. Turner, Barling i Zacharatos (2002) prema Mihaliček (2011) tvrde da je zadovoljstvo poslom izravno povezano s mentalnim zdravljem i životnim zadovoljstvom. Prema Miljković i Rijavec (2004) postoje poslovi koji pridonose životnom zadovoljstvu i sreći čovjeka, no postoje i oni koji nažalost izazivaju više nezadovoljstva nego zadovoljstva pa bi prema tome posao koji se obavlja trebao pridonositi osobnom identitetu čovjeka. Pavin, Rijavec i Miljević-Riđički (2005) opisuju da učitelji kao glavno zadovoljstvo u svom poslu navode rad s učenicima, odnosno rad s djecom. Također, navode da učitelje veseli to što imaju priliku pratiti napredak učenika u svim područjima njihova razvoja te što imaju priliku sudjelovati u njihovom napretku. Raduje ih što imaju priliku svoje znanje prenijeti učenicima i vidjeti pozitivne rezultate kroz usvojeni nastavni sadržaj.

3.3. Izvori nezadovoljstva učitelja

Pavin, Rijavec i Miljević-Riđički (2005) razmatraju čime su učitelji nezadovoljni. Najveći izvor nezadovoljstva kod učitelja jest postojeće materijalno stanje u školstvu pa tako i u njihovim školama. Smatraju kako bi trebalo bolje opremiti škole kako bi sve škole mogle imati dovoljno nastavnih sredstava i pomagala. Učitelje smeta odnos društva prema njima i njihovom pozivu. Smatraju da ih društvo ne cijeni onoliko koliko bi trebalo, a da uz to društvo ne pokazuje razumijevanje za važnosti i složenost učiteljskog poziva. Nadalje, isti autori, zaključuju kako bi učitelji željeli smanjiti količinu administracije i pedagoške dokumentacije koju trebaju voditi. Umjesto vremena koje im je potrebno za vođenje dokumentacije, to vrijeme bi učitelji radije iskoristili provodeći ga u radu s učenicima. Također, smatraju da bi se kvalitetnije moglo raditi u razrednim odjeljenjima s manjim brojem učenika, nego što je to slučaj u današnje vrijeme. Tada bi postojala veća mogućnost ostvarivanja individualiziranog pristupa u nastavi.

3.4. Problemi učiteljske profesije s obzirom na druge profesije

Šteh, Kalin i Čepić (2017, str. 45-46) u knjizi *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* govore kako se U ILO/UNESCO-ovu izvješću (1997) se daje prikaz slike učiteljske profesije u kojem se posebice ističu problemi niskog statusa i plaća učitelja u usporedbi s drugom strukama. Također, javlja se problem neatraktivnosti učiteljske profesije i uzroci opadanja / smanjenja i nedovoljnog priznanja učiteljske profesije. Iako je ILO/UNESCO-ovo izvješće objavljeno prije više od dvadeset godina, ono je i dalje vrlo aktualno. Ističu se neki od općih uzroka pada statusa učitelja:

1) opažen je neuspjeh učinkovitoga komuniciranja vlade s učiteljima, kako bi se uspostavile odgovarajuće obrazovne politike i osigurala sredstva za njihovu provedbu, pri čemu su osobito smanjena javna sredstva usmjerena na obrazovanje;

2) učitelji su dopustili da se razvija percepcija unutar zajednice da je glavna preokupacija učitelja njihova plaća i pogodnosti te je došlo do zanemarivanja promoviranja vlastitog statusa i profesionalizma u doba ekonomskih mjera štednje od strane učitelja;

3) pojava percepcije unutar zajednice da učitelji ne uspijevaju ostvariti obrazovni ishod koji bi se smatrao zadovoljavajućim i time postaju meta kritika javnosti, a na štetu statusa učitelja;

4) učiteljske organizacije koje pružaju otpor mjerama kojima bi se povećale veličine razreda, ali zato smanjile kvalifikacije, uvjeti rada i plaće učitelja često su se smatrale glavnim preprekama razvoju obrazovanja. Time je došlo do smanjenja opće percepcije društva o kvaliteti i vrijednosti javnog obrazovanja.

Učiteljska struka i dalje je suočena s definiranjem same sebe u odnosu na druge profesije. S vremenom su se uloge i poslovi učitelja povećavali, dok njihov status u usporedbi s drugim profesijama stagnira ili se pak pogoršava.

Nadalje, Šteh, Kalin, Čepić (2017, str. 48) razmatraju kako MacBeath (2012) ističe kako su učitelji, za razliku od većine profesija, previše opterećeni pretjeranim očekivanjem koje društvo ima od njih te su time „zarobljeni“ između visokih očekivanja i niskoga profesionalnog poštovanja. Kadum, Vinković i Vranković (2007) smatraju da postoji mnogo čimbenika koji nepovoljno utječu na društveni položaj i status učiteljskog poziva koji je u relativnoj hijerarhiji zanimanja i nadalje nizak. Neki od tih čimbenika su: problemi niskih plaća učitelja, nizak životni standard, feminizacija struke, nedovoljna autonomija i isključenost iz obrazovnih politika, zabluda o radnom vremenu učitelja, odnosno percepcija da učitelji rade manje sati od drugih stručnjaka i slično. Prema Vrgoč (2012) male plaće i

nizak standard učitelja donosi niz negativnih posljedica: negativno se odražava na školsko ozračje, pri upisu studenata na učiteljske fakultete javlja se negativna selekcija, škole napuštaju najkvalitetniji kadrovi te odlaze u bolje plaćena i cjenjenija zanimanja i slično.

4. UČITELJI I NJIHOVO ZADOVOLJSTVO STATUSOM

4.1. Istraživanja u Hrvatskoj

Radeka i Sorić (2006) ukazuju kako su nastavnici zadovoljni svojom profesijom te da su kompetentni za obavljanje učiteljskog posla, dok su s druge strane nezadovoljni uvjetima rada, niskim životnim standardom i slabim društvenim ugledom učiteljske profesije. Kadum (2007) je proveo istraživanje vezano uz gledišta učitelja o svojem statusu, motivaciji i Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu. Istraživanje je provedeno na 290 ispitanika – učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi. Rezultati istraživanja pokazali su da 86 % ispitanika smatra status učiteljske profesije nezadovoljavajućim, dok ga samo 14 % smatra solidnim. Gotovo polovina ispitanika nije sasvim sigurna da bi ponovno odabrala učiteljsku profesiju, a više od 12 % ispitanika nikako ne bi odabrali svoje zanimanje. Istražujući kako zaposleni učitelji procjenjuju svoje zadovoljstvo različitim vidovima učiteljskog posla, Maršić (2007) je zaključio da je status učitelja, koji uključuje status u društvu, uvažavanje profesije i stav društva prema obrazovanju, ocijenjen najnižom ocjenom te prouzrokuje najveće nezadovoljstvo kod ispitanika. Lučić (2007) navodi kako studenti učiteljskog studija i predškolskog odgoja na vrijednosnoj ljestvici deset najcjenjenijih zanimanja ne uvrstavaju zanimanja učitelja i odgajatelja. Jukić i Reić-Ercegovac (2008) u svom istraživanju ispituju buduće učitelje i odgajatelje kako poimaju učiteljsko i odgojiteljsko zanimanje te između ostalog i njihov društveni status. U istraživanju je sudjelovalo 230 studenata. Više od pola ispitanika koji su budući učitelji procjenjuju status svog budućeg zanimanja u društvu lošim, odnosno lošijim nego ikada. Nadalje, 20 % budućih učitelja procijenilo je status njihove buduće profesije dobar i/ili bolji nego ikada.

4.2. Primjer usporednog istraživanja u Hrvatskoj i inozemstvu

Šteh, Kalin i Čepić (2017, str. 51-59) u svom su istraživanju pokušali ustanoviti kakva su stajališta osnovnoškolskih učitelja o ugledu učiteljske profesije u društvu te kako rangiraju stupanj ugleda osnovnoškolskog učitelja u odnosu na ugled drugih profesija, kao što su odgajatelj, srednjoškolski učitelj, sveučilišni profesor, liječnik, medicinska sestra, odvjetnik, poduzetnik, novinar i kazališni glumac. Istraživanje je bilo provedeno kod hrvatskih i slovenskih učitelja. Zaključili su kako hrvatski učitelji imaju nižu percepciju svojega ugleda od slovenskih učitelja. Što se tiče rangiranja stupnja ugleda osnovnoškolskog učitelja u odnosu na ugled drugih profesija, rezultati su pokazali da hrvatski kao i slovenski učitelji najviše rangiraju zanimanje liječnika, dok su na donjem dijelu skale ugleda rangirana zanimanja odgajatelja i osnovnoškolskog učitelja. Zanimljivo je istaknuti kako se slovenski učitelji u većoj mjeri slažu s tvrdnjom prema kojoj mediji najčešće učitelje prikazuju u negativnom svjetlu. Naime, polovica ispitanika slovenskih učitelja (49,8%) slaže se ili se potpuno slaže s tvrdnjom da mediji najčešće učitelje prikazuju u negativnom svjetlu. Što se tiče hrvatskih učitelja, s tom tvrdnjom se slaže 41%. Hrvatski učitelji, u manjoj su mjeri od slovenskih učitelja iskazali svoje slaganje s time da im učiteljska profesija omogućuje redovitu zaradu te financijsku neovisnost. Time Šteh, Kalin i Čepić (2017) zaključuju kako hrvatski učitelji smatraju kako učiteljska profesija ima niži ugled u društvu nego što je to u očima slovenskih učitelja.

5. METODOLOGIJA

5.1. Cilj istraživanja

Glavni cilj ovog istraživanja bio je ispitati percepciju društva o statusu učitelja i što oni misle o važnosti obrazovanja. Također, cilj je bio ispitati postoje li statističko značajne razlike navedenog s obzirom na sociodemografska obilježja: mjesto stanovanja, stručnu spremu, godine radnog staža te s obzirom na podatak polazi li njihovo dijete školu ili ne. Kod istraživanja, ispitivalo se postoji li statistički značajna povezanost između stručne spreme i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu, odnosno, ispitivalo se prati li rast jedne varijable rast druge i obrnuto.

5.2. Problemi i hipoteze

PROBLEM 1. Postoji li statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na sociodemografska obilježja?

H 1.1. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja

H 1.2. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na stručnu spremu

H 1.3. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na godine radnog staža

H 1.4. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu

PROBLEM 2. Postoji li statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na sociodemografska obilježja?

H 2.1. Postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu

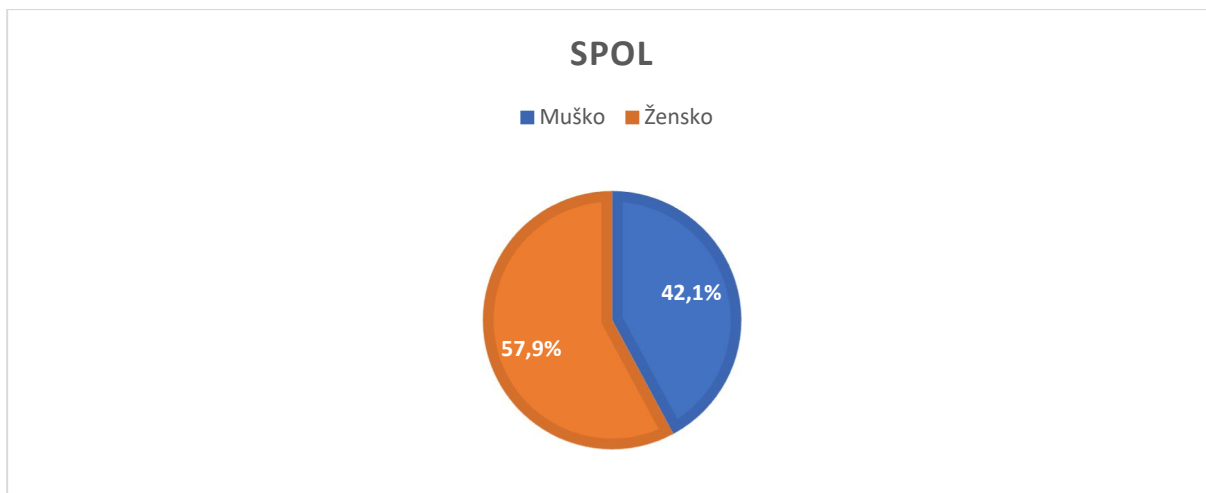
H 2.2. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na godine radnog staža

PROBLEM 3. Postoji li statistički značajna povezanost između godine radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu?

H 3. Postoji statistički značajna povezanost između godine radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu

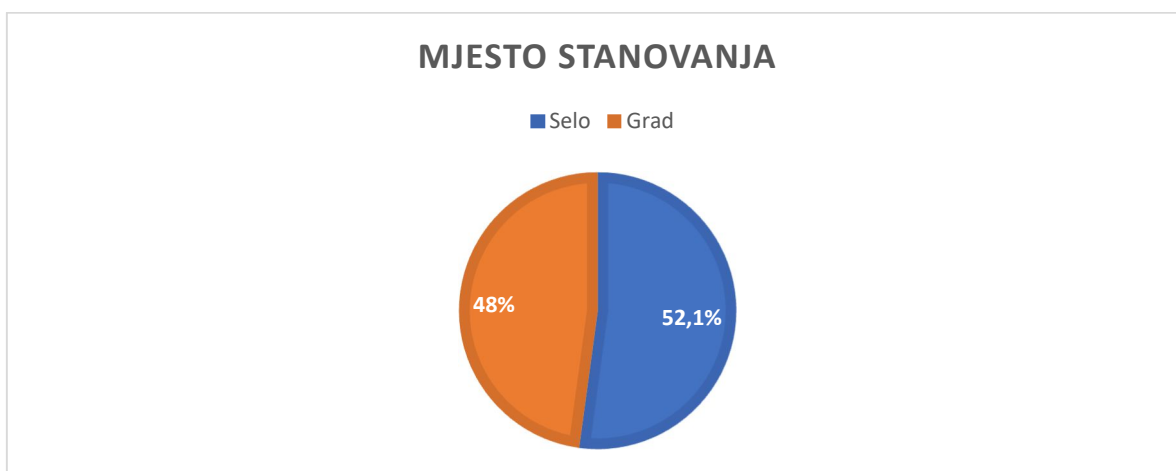
5.3. Uzorak

Uzorak ispitanika je 140 (N=140). U istraživanju je sudjelovalo 59 muškaraca (42,1%) te 81 žena (57,9%)

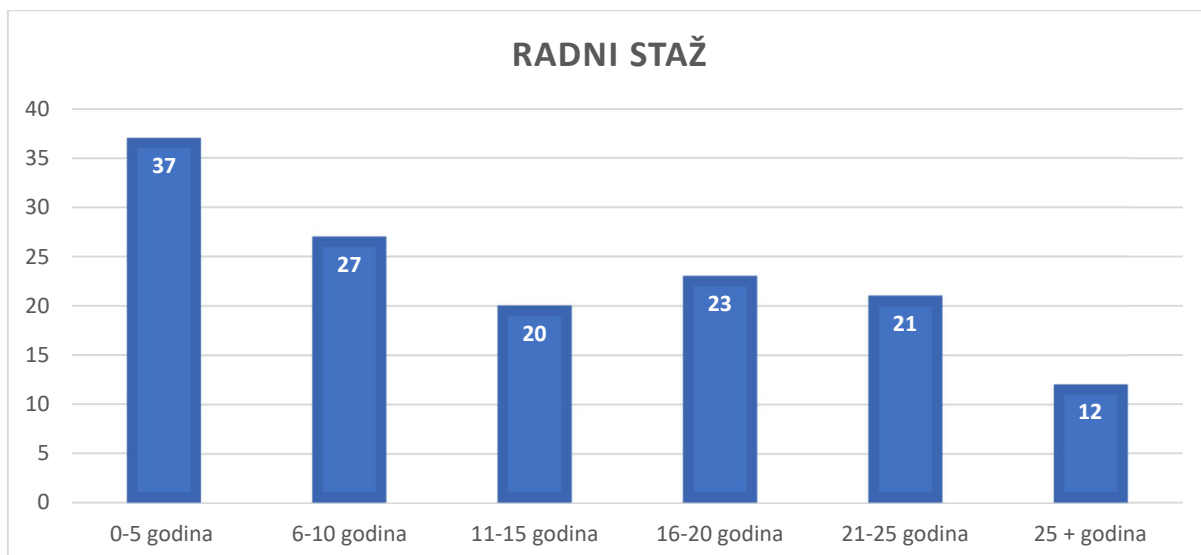
Slika 1. Spol ispitanika

Od 140 ispitanika, 52,1% (73) živi u selu, a 47,9% ispitanika (67) živi u gradu.

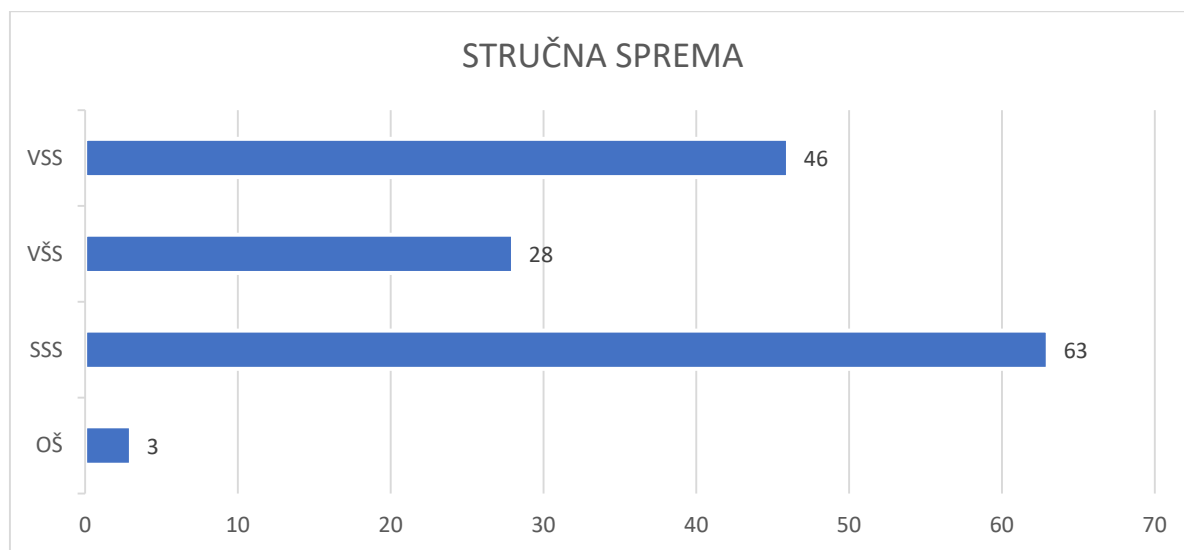
Slika 2. Mjesto stanovanja ispitanika

Od 140 ispitanika, 37 ispitanika (26,4%) ima od 0 do 5 godina radnog staža, 27 ispitanika (19,3%) ima od 6 do 10 godina radnog staža, 20 ispitanika (14,3%) ima od 11 do 15 godina radnog staža, 23 ispitanika (16,4%) ima od 16 do 20 godina radnog staža, 21 ispitanika (15,0%) ima od 21 do 25 godina radnog staža te 12 ispitanika (8,6%) ima više od 26 godina radnog staža.

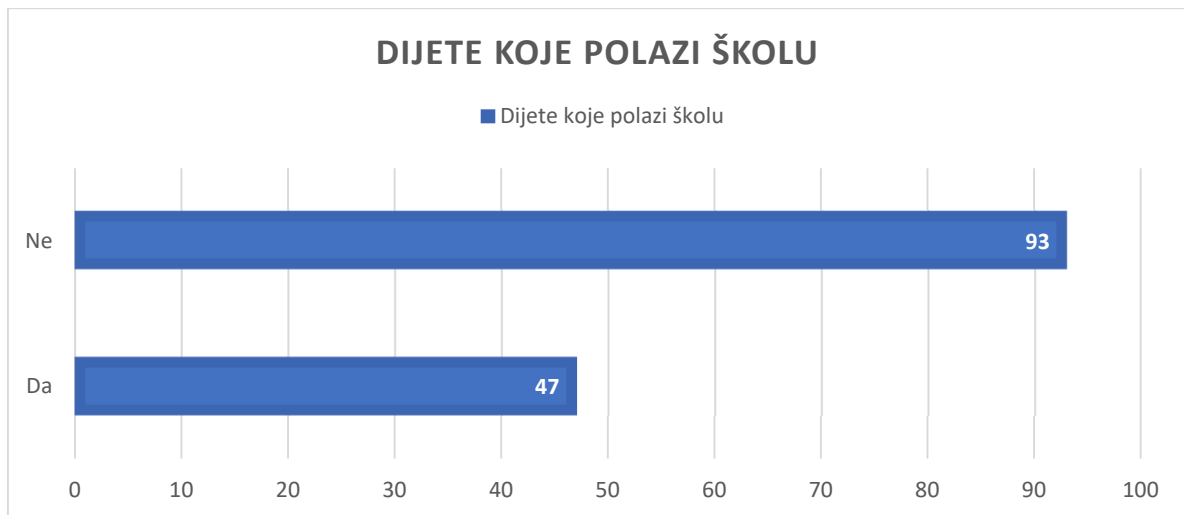
Slika 3. Radni staž ispitanika

Gledajući stručnu spremu ispitanika, 3 osobe (2,1%) imaju završenu osnovnu školu, 63 ispitanika (45%) ima srednju stručnu spremu, 28 ispitanika (20%) ima višu stručnu spremu, a 46 ispitanika (32,9%) ima visoku stručnu spremu.

Slika 4. Stručna sprema ispitanika

U istraživanju su sudjelovali ispitanici različitih zanimanja. Neka od njihovih zanimanja jesu: učitelj razredne nastave, automehaničar, medijski tehničari, administratori, upravni referenti, ugostitelji, knjižničari, agronomi, kozmetičari, soboslikari, krojači, elektroinstalateri.

Slika 5. Polazak djece u školu

Od 140 ispitanika 47 osoba ima dijete koje polazi školu, a 93 osoba nema dijete koje polazi školu.

5.4. Instrument istraživanja

Anketa je kreirana i provedena napravljen je pomoću Google obrasca, a sastoji se od dva dijela:

Prvi dio upitnika ispituje sociodemografska obilježja (spol, mjesto stanovanja, broj godina radnog staža, stručna sprema te zanimanje) i opći podatak o pohađanju ispitanikove djece u školu.

Drugi dio upitnika sastoji se od 12 tvrdnji napravljenih u Likertovoj skali gdje ispitanici mogu odrediti od 1 do 5 slažu li se sa navedenom tvrdnjom ili ne (1 = uopće se ne slažem, 2 = uglavnom se ne slažem, 3 = niti se slažem, niti se ne slažem, 4 = uglavnom se slažem, 5 = u potpunosti se slažem). Na kraju anketnog upitnika nalazi se pitanje otvorenog tipa.

Zavisnu varijablu *mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu* čine tvrdnje 1, 2, 3, 4, 5 i 6 pri čemu su tvrdnje 1, 5 i 6 rekodirane zbog negativnog usmjerenja. Zavisnu varijablu *mišljenja ispitanika o važnosti obrazovanja* čine tvrdnje 8, 9 i 10.

Tablica 1. Frekvencija odgovora za pojedinačnu tvrdnju

TVRDNJE	U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
1. Učitelji imaju previše slobodnog vremena.	62 44,3%	65 46,4%	10 7,1%	2 1,4%	1 0,7%
2. Učiteljska profesija je neophodna u današnjem društvu.	1 0,7%	1 0,7%	3 2,1%	19 13,6%	116 82,9%
3. Ugled učiteljske profesije u društvu je na visokoj razini.	24 17,1%	78 55,7%	25 17,9%	10 7,1%	3 2,1%
4. Imam visoka očekivanja od učitelja / obrazovnog sustava.	0 0%	2 1,4%	6 4,3%	36 25,7%	96 68,6%
5. Za neuspjeh učenika krivi su učitelji.	62 44,3%	68 48,6%	7 5%	3 2,1%	0 0%
6. Roditelji podcjenjuju učiteljsku profesiju.	2 1,4%	7 5%	13 9,3%	73 52,1%	45 32,1%
7. Želim da moje dijete radi u prosvjeti.	14 10%	23 16,4%	43 30,7%	45 32,1%	15 10,7%
8. Obrazovanje je ključno za razvoj društva.	0 0%	0 0%	2 1,4%	18 12,9%	120 85,7%
9. Obrazovanje je ključno za osobni uspjeh.	0 0%	6 4,3%	22 15,7%	82 58,6%	30 21,4%
10. Veće zadovoljstvo u životu je posljedica višeg obrazovanja.	1 0,7%	9 6,4%	28 20%	74 52,9%	28 20%
11. Učiteljski posao ima više prednosti u odnosu na moje zanimanje. N=123 (nije obavezan odgovor)	2 1,6%	8 6,5%	27 22%	48 39%	38 30,9%
12. Učiteljski posao je stresniji u odnosu na moje zanimanje. N=123 (nije obavezan odgovor)	1 0,8%	10 8,1%	37 30,1%	28 22,8%	47 38,2%

Tablica 2. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu

Status učitelja u društvu	N	Mean	Median	Mode	SD	Minimum	Maximum
	140	3,70	3,66	3,83	.33428	2.33	4.83

Zbroj tvrdnji 1,2,3,4,5,6 čine navedenu zavisnu varijablu, pri čemu su tvrdnje 1,5 i 6 rekodirane. Broj ispitanika je 140 (N=140). Aritmetička sredina (mean) iznosi 3,70. Medijan, rezultat koji se nalazi točno na sredini iznosi 3,66. Najčešći rezultat (mod) je 3,83. Standardna devijacija iznosi .33428. Minimum je 2,33, a maksimum 4.83.

Tablica 3. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja

Važnost obrazovanje	N	Mean	Median	Mode	SD	Minimum	Maximum
	140	4,22	4,33	4,33	.43912	2,33	5,00

Zbroj tvrdnji 8, 9 i 10 čine navedenu zavisnu varijablu. Broj ispitanika je 140 (N=140). Aritmetička sredina (mean) iznosi 4,22. Medijan, rezultat koji se nalazi točno na sredini iznosi 4,33. Najčešći rezultat (mod) je 4,33. Standardna devijacija iznosi .43912. Minimum je 2,33, a maksimum 5,00.

5.5. Postupak istraživanja

Istraživanje „Percepcija građana o statusu učitelja u društvu“ provedeno je u travnju i svibnju 2021. godine. Za istraživanje je napravljen anketni upitnik preko Google obrasca. Istraživanju je pristupilo 140 ispitanika/gr građana. Na samom početku istaknute su najvažnije informacije vezano uz ispunjavanje ankete. Sudjelovanje u anketi je dobrovoljno i podaci će se koristiti isključivo za potrebe diplomskog rada. Anketa je anonimna. Ispunjavanje upitnika traje 5 minuta.

5.6. Obrada podataka

Podaci su obrađeni u programu IBM SPSS Statistics 20. Nezavisne varijable, odnosno sociodemografska obilježja i opći podatak prikazani su pomoću grafikona. Prikazana je frekvencija odgovora za svaku pojedinačnu tvrdnju (broj osoba i postotak). Za zavisne varijable napravljena je deskriptivna statistika te je prikazana aritmetička sredina, mod, medijan, standardna devijacija te raspon rezultata (minimum i maksimum). Podaci su prikupljeni ordinalnom Likertovom skalom pa se u istraživanju koriste neparametrijski testovi. Za ispitivanje postojanja statističke značajne razlike s obzirom na nezavisne varijable mjesto stanovanja i polazak njihovog djeteta u školu koristi se Mann Whitney U-test koji je zamjena za parametrijski t-test. Za ispitivanje postojanja statistički značajne razlike s obzirom na nezavisne varijable stručna sprema i godine radnog staža koristi se Kruskal-Wallisov test koji je zamjena za jednostavnu analizu varijance ANOVA. Povezanost dviju varijabli ispituje se neparametrijskim Spearmanovim testom.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

H 1.1. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja

Tablica 4. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja

	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	U	p
GRAD	67	3,69	.35840	3,833	2,33	4,83	2432.50	0.956
SELO	73	3,70	.31299	3,667	2,67	4,50		

Hipoteza H 1.1. „Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja“ **se prihvaća** jer je $p > 0,05$, tj. $0,956 > 0,05$.

H 1.2. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na stručnu spremu

Tablica 5. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na stručnu spremu

	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	p
OŠ	3	3,50	,76376	3,667	2,67	4,17	0,783
SSS	63	3,659	,35850	3,667	2,33	4,33	
VŠS	28	3,756	,29215	3,75	3,33	4,50	
VSS	46	3,728	,28837	3,833	3,17	4,83	

Hipoteza H1.2. “Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na stručnu spremu” **se prihvaća** jer je $p > 0,05$, tj. $p > 0,783$

H 1.3. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na godine radnog staža

Tablica 6. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na godine radnog staža

Godine radnog staža	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	p
0-5	37	3,568	,37363	3,667	2,33	4,17	0,157
6-10	27	3,716	,27275	3,667	3,17	4,33	
11-15	20	3,767	,30301	3,833	3,17	4,33	
16-20	23	3,723	,36913	3,667	3,00	4,89	
21-25	21	3,786	,30796	3,833	3,17	4,50	
26+	12	3,778	,29855	3,833	3,17	4,17	

Hipoteza H 1.3. „Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na godine radnog staža“ **se prihvaća** jer je $p > 0,05$, tj. $0,157 > 0,05$.

H 1.4. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu

Tablica 7. Mišljenje ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu

	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	U	p
DA	47	3,780	,37447	3,833	2,67	4,83	1711,50	0,034
NE	93	3,656	3,0575	3,667	2,33	4,33		

Hipoteza H 1.4. „Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu“ **se odbacuje** jer postoji statistički značajna razlika, odnosno $p < 0,05$, tj. $0,034 < 0,05$ jer iz istraživanja proizlazi da ispitanici čija djeca polaze školu imaju bolje mišljenje o statusu učitelja u društvu u odnosu na ispitanike koji nemaju djecu ili njihova djeca ne polaze školu.

H 2.1. Postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu

Tablica 8. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu

	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	p
OŠ	3	4,556	,50918	4,667	4,0	5,0	0,662
SSS	63	4,191	,52094	4,333	2,33	5,0	
VŠS	28	4,226	,36349	4,333	3,33	5,0	
VSS	46	4,239	,34899	4,333	3,33	5,0	

Hipoteza H 2.1. „Postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu“ **se odbija** jer je $p > 0,05$, tj. $0,662 > 0,05$.

H 2.2. Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na godine radnog staža

Tablica 9. Mišljenje ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na godine radnog staža

Godine radnog staža	N	Mean	SD	Median	Minimum	Maximum	p
0-5	37	4,234	,55480	4,33	2,33	5,00	0,637
6-10	27	4,247	,37659	4,33	3,33	5,00	
11-15	20	4,283	,32936	4,33	3,67	5,00	
16-20	23	4,072	,52181	4,00	3,00	5,00	
21-25	21	4,285	,26427	4,33	4,00	4,67	
26+	12	4,194	,41337	4,33	3,67	5,00	

Hipoteza H 2.2. „Ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na godine radnog staža“ **se prihvća** jer je $p > 0,05$, tj. $0,637 > 0,05$.

H 3. Postoji statistički značajna povezanost između godine radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu.

Tablica 10. Povezanost godina radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu

		Radni staž	Status učitelja u društvu
Spearman's rho	Radni staž	Correlation Coefficient	1.000
		Sig. (2-tailed)	.
		N	140
	Status učitelja u društvu	Correlation Coefficient	.204*
		Sig. (2-tailed)	.015
		N	140

Hipoteza H 3. „Postoji statistički značajna povezanost između godine radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu“ **se odbija**. Koeficijent korelacije je značajan ($p = 0,015$). Vrijednost koeficijenta korelacije ($r = 0,204$) ukazuje kako nema povezanosti između dviju varijabla. Sukladno navedenome, ne postoji statistički značajna povezanost godina radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja.

7. RASPRAVA

Rezultati provedenog istraživanja, kojim se želio dobiti uvid u percepciju građana o statusu učitelja u društvu, pokazuju da ne postoji prevelika razlika u mišljenjima građana s obzirom na njihova sociodemografska obilježja.

Prvi problem koji se analizirao ovim istraživanjem odnosio se na to postoji li statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na sociodemografska obilježja. Pokazalo se da ne postoji statistički značajna razlika o statusu učitelja u društvu s obzirom na mjesto stanovanja, stručnu spremu i godine radnog staža ispitanika. Time su hipoteze na temelju kojih su postavljene ove tvrdnje na početku ovog istraživanja potvrđene. To znači da neovisno stanuju li ispitanici na selu ili gradu, kakvu razinu stručne spreme imaju, koliko godina radnog staža imaju ne postoji statistički značajna razlika. Usporedbe radi, istraživanje koje je proveo Pilić (2008, str. 45) dolazi do zaključka kako s porastom obrazovnog statusa ispitanika, odnosno obrazovnog sloja, opada ugled učitelja.

Hipoteza u kojoj ne postoji statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o statusu učitelja u društvu s obzirom na polazak njihovog djeteta u školu se odbija. Proizlazi da ispitanici čija djeca polaze školu imaju bolje mišljenje o statusu učitelja u društvu u odnosu na ispitanike koji nemaju djecu ili njihova djeca ne polaze školu. To govori da ispitanici koji su na neki način povezani sa školom, odnosno imaju djecu koja polaze školu imaju bolje mišljenje o statusu učitelja u društvu. Pretpostavka je da je to zbog toga što su direktno involvirani u obrazovni proces preko praćenja školovanja svoje djece i što je još važnije da su zadovoljni načinom i izvedbom procesa obrazovanja. To potvrđuje i istraživanje koje je proveo Pilić (2008, str. 73) u kojem se navodi da društveni ugled učiteljske profesije u Hrvatskoj smatra osrednjim, a odstupanje u mišljenju se očituje kod roditelja čija djeca pohađaju bilo koji odgojno-obrazovni stupanj.

Drugi problem koji se analizirao ovim istraživanjem je postoji li statistički značajna razlika u mišljenju ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na sociodemografska obilježja. Hipoteza u kojoj postoji statistički značajna razlika mišljenja o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu se odbija. Pokazalo se da ne postoji statistički značajna razlika o mišljenjima ispitanika o važnosti obrazovanja bez obzira koji stupanj obrazovanja imaju. Razlog tome može biti i iskustvo ispitanika na svojim radnim mjestima gdje su došli do zaključka da bi im više obrazovanje donosilo i određene prednosti na radnim mjestima (npr. u

vlastitom statusu u tvrtkama kojim rade, u visini plaće i slično). Također, postoji mogućnost da je dio ispitanika započeo radni vijek sa stručnom spremom koja je kroz doškoloвање nadograđena te su napredovali u svom statusu te na taj način direktno shvatili važnost obrazovanja.

Posljednja hipoteza, u kojoj postoji značajna povezanost između godine radnog staža i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu se odbacuje. Rezultati su pokazali da bez obzira na godine staža ispitanika mišljenje o statusu učitelja u društvu se značajno ne razlikuje.

8. ZAKLJUČAK

U ovom radu koji je podijeljen u dvije cjeline (teorijski i istraživački dio) istraživalo se pitanje kakav je status učitelja u društvu i kakva je percepcija građana o statusu učitelja i važnosti obrazovanja.

U teorijskom dijelu rada definira se učiteljska profesija i pojašnjava se pojam društveni status te se zatim obraća pažnja na položaj učitelja u društvu. Navode se izvori zadovoljstva kod učitelja, kao i izvori nezadovoljstva kod učitelja. Obraća se pozornost na probleme učiteljske profesije u odnosu na druge profesije. Na kraju teorijskog dijela rada, spomenuta su mišljenja učitelja, odnosno dosadašnja istraživanja o zadovoljstvu njihovim statusom. Lučić (2007) tvrdi kako je učiteljsko zanimanje od poluprofesije postala etablirana profesija, no u hrvatskom društvu i dalje postoje predrasude prema zanimanju učitelja o čemu u svojem radu pišu Bjelajac i Reić (2006) te donose zaključak kako je ugled učitelja neproporcionalan značaju i odgovornosti koju sa sobom nose.

U ovom radu napravljeno je istraživanje u kojem se ispitivala percepcija građana o statusu učitelja u društvu i što oni misle o važnosti obrazovanja. Također, ispitivalo se postoje li i statističko značajne razlike navedenog s obzirom na sociodemografska obilježja: mjesta stanovanja, stručne spreme, godine radnog staža te s obzirom na podatak polazi li njihovo dijete školu ili ne. Isto tako, ispitivalo se postoji li statistički značajna povezanost između stručne spreme i mišljenja ispitanika o statusu učitelja u društvu, odnosno, prati li rast jedne varijable rast druge i obrnuto.

Rezultati istraživanja te njihova analiza pokazuju da ne postoji značajna razlika u percepciji ispitanika o statusu učitelja obzirom na mjesto stanovanja (urbana ili ruralna sredina). Isto tako pokazalo se da ne postoji značajna razlika o mišljenju ispitanika o statusu učitelja obzirom na njihovu stručnu spremu. Također, rezultati su pokazali da bez obzira na godine staža ispitanika mišljenje o statusu učitelja u društvu se značajno ne razlikuje. Nadalje, u istraživanju se pokazalo da ne postoji statistički značajna razlika o mišljenjima ispitanika o važnosti obrazovanja s obzirom na stručnu spremu i godine radnog staža ispitanika.

Iz rezultata ispitivanja se razaznaje da ispitanici čija djeca polaze školu imaju bolje mišljenje o statusu učitelja u društvu u odnosu na ispitanike koji nemaju djecu, što smatram zanimljivim pa i vrlo važnim jer iz toga se može zaključiti da ispitanici koji su direktnije povezani s obrazovnim procesom (preko djece u školi) zadovoljni načinom i izvedbom procesa obrazovanja.

Zaključno, u rezultatima istraživanja može se iščitati da je učiteljska profesija vrlo važan segment razvoja društva i na tragu takvih rezultata može se zaključiti da je percepcija građana o važnosti učitelja pozitivna (više od 96% ispitanika je odgovorilo da se slaže da je učiteljska profesija neophodna u današnjem društvu, te više od 94% ispitanika je odgovorilo da ima visoka očekivanja od učitelja / obrazovnog sustava), a s druge strane na pitanje o ugledu učiteljske profesije u društvu više od 72% ispitanika je odgovorilo da se ne slaže da je na visokoj razini. Na neki način ta proturječnost pokazuje da se treba više raditi na dignitetu učiteljske profesije, koja je, a u čemu se većina građana slaže (više od 98% ispitanika je odgovorilo da je obrazovanje ključno za razvoj društva), zapravo temelj razvoja svakog društva.

Prema mišljenju ispitanika, plaća učitelja trebala bi iznositi 8.235,00 kn (1.098,00 € po srednjem tečaju HNB na dan 10.6.2021. Raspon plaća, prema mišljenju ispitanika je od 5.000,00 kn (666,70 €), do 10.000,00 kn (1.333,35 €).

9. LITERATURA

1. Bjelajac, S., & Reić, A. (2006). Društveni ugled odgojitelja. *Prema kvalitetnoj školi*, 175-188.
2. Cindrić, M. (1995). *Profesija učitelj u svijetu i u Hrvatskoj*. Velika Gorica – Zagreb: Persona
3. Haralambos, M. (1994). *Uvod u sociologiju*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
4. Hoyle, E. (2001). Teaching: Prestige, status and esteem. *Educational management & administration*, 29(2), 139-152.
5. Jukić, T., & Reić-Ercegovac, I. (2008). Zanimanja učitelja i odgajatelja iz perspektive studenata. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 3(6), 73-82.
6. Kadum, V., Vidović, S., & Vranković, K. (2007). Gledišta učitelja o svojem statusu, motivaciji i Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu. *Napredak – časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 148(2), 192-209.
7. Lučić, K. (2007). Odgojiteljska profesija u suvremenoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. *Odgojne znanosti*, 9(1 (13)), 151-165.
8. MacBeath, J. (2012). *Future of teaching profession*. Brussels: Education International.
9. Maršić, I. (2007). Koliko su učitelji zadovoljni svojim poslom. *Školski vjesnik*, 56(4), 543-554.
10. Matica hrvatskih sindikata (MHS). (2015). Preporuka o statusu učitelja. Preuzeto: 12.5.2021.: https://www.matica-sindikata.hr/files/2015/02/PREPORUKA_O_STATUSU_UCITELJA.pdf
11. Mihaliček, S. (2011). Zadovoljstvo i sreća učitelja. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 152(3-4), 389-402.
12. Miljković, D., & Rijavec, M. (2004). *Tri puta do otoka sreće*. Zagreb: IEP-D2.
13. Monteiro, A. R. (2015). *The Teaching Profession Present and Future*. Dordrecht: Springer International Publishing.
14. OECD. (2005). *Teachers matter – Attracting, developing and retaining effective teachers*. Paris: OECD Publishing.
15. Pavin, T., Rijavec, M., & Miljević-Riđički, R. (2005). Percepcija kvalitete obrazovanja učitelja i nastavnika i nekih aspekata učiteljske i nastavničke profesije iz perspektive osnovnoškolskih učitelja i nastavnika.
16. Pilić, Š. (2008). *Knjiga o nastavnicima*. Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.

17. Radeka, I. (2007). Uloga nastavnika u cjeloživotnom obrazovanju. *Pedagogijska istraživanja*, 4(2), 283-291.
18. Radeka, I., & Sorić, I. (2006). Zadovoljstvo poslom i profesionalni status nastavnika. *Napredak: časopis za pedagogijsku teoriju i praksu*, 147(2), 161-177.
19. Rosić, V. (2011). Deontologija učitelja-temelj pedagoške etike. *Informatologia*, 44(2), 142-149.
20. Strugar, V. (2014). *Učitelj između stvarnosti i nade*. Zagreb: Alfa.
21. Šteh, B., Kalin, J., i Čepić, R. (2017). Status učitelja i učiteljske profesije: pogled iznutra. U R. Čepić i J. Kalin, *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* (str. 45-65). Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
22. Turner, N., Barling, J., Zacharatos, A. (2002.). Positive Psychology at Work. U: C. R. Snyder i S. J. Lopez (ur.), *Handbook of Positive Psychology*, 715-730. New York: Oxford University Press.
23. Vrgoč, H. (2012). Društveno-ekonomski aspekti učiteljstva. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 153(3-4), 547-560.
24. Wrzesniewski, A., McCauley, C., Rozin, P., & Schwartz, B. (1997). Jobs, careers, and callings: People's relations to their work. *Journal of research in personality*, 31(1), 21-33.

10. PRILOZI

SPOL: a) ženski b) muški
MJESTO STANOVANJA: a) grad b) selo
RADNI STAŽ: _____ godina
STRUČNA SPREMA: a) OŠ b) SSS c) VŠS d) VSS e) MR/DR.
ZANIMANJE: _____
MOJE DIJETE POHAĐA ŠKOLU: a) da b) ne

U KOJOJ SE MJERI SLAŽETE S NAVEDENIM TVRDNJAMA?

- 1 = uopće se ne slažem;
2 = uglavnom se ne slažem;
3 = niti se slažem, niti se ne slažem;
4 = uglavnom se slažem;
5 = u potpunosti se slažem

Učitelji imaju previše slobodnog vremena.	1	2	3	4	5
Učiteljska profesija je neophodna u današnjem društvu.	1	2	3	4	5
Ugled učiteljske profesije u društvu je na visokoj razini.	1	2	3	4	5
Imam visoka očekivanja od učitelja / obrazovnog sustava.	1	2	3	4	5
Za neuspjeh učenika krivi su učitelji.	1	2	3	4	5
Roditelji podcjenjuju učiteljsku profesiju.	1	2	3	4	5
Želim da moje dijete radi u prosvjeti.	1	2	3	4	5
Obrazovanje je ključno za razvoj društva.	1	2	3	4	5
Obrazovanje je ključno za osobni uspjeh.	1	2	3	4	5
Veće zadovoljstvo u životu je posljedica višeg obrazovanja.	1	2	3	4	5
Učiteljski posao ima više prednosti u odnosu na moje zanimanje.	1	2	3	4	5
Učiteljski posao je stresniji u odnosu na moje zanimanje.	1	2	3	4	5

Moje je mišljenje da bi učitelj trebao imati plaću _____ kn.

Kratka biografska bilješka

Ena Turk rođena je 23.6.1997. u Čakovcu. Primarno obrazovanje započinje 2004. godine kada kreće u I. osnovnu školu Čakovec, a 2007. upisuje i Glazbenu školu Miroslav Magdalenić u Čakovcu, smjer klavir. U Gimnaziju Josipa Slavenskog Čakovec, opći smjer, kreće 2012. godine, a završava 2016. godine. Učiteljski fakultet u Zagrebu, odsjek u Čakovcu, modul informatika upisuje 2016. godine. Tijekom školovanja bavila se plesnim aktivnostima (suvremeni ples, cheerleading, zumba) te je stečeno znanje primijenila u plesnim radionicama koje je provodila u OŠ Belica.

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Ena Turk, izjavljujem da sam ovaj rad izradila samostalno uz konzultacije i savjete doc. dr. sc. Gorana Lapata i korištenjem navedene literature.

(potpis)